

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

การจัดการการเงินครัวเรือนเพื่อสุขภาพการเงินในชุมชน

Household Financial and Accounting
การเงิน และการบัญชีในครัวเรือน

จัดทำโดย ศุภย์วิชัย ธ.ก.ส.

รวบรวม/เรียบเรียง โดย ดร.กิตติชัย นวลทอง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์วิจัย ธ.ก.ส.

Ph.D. (Doctor of Philosophy in Development Administration – financial Management)

D.B.A. (Doctor of Business Administration - Marketing)

คู่มือ การจัดการการเงินครัวเรือนเพื่อสุขภาพการเงินในชุมชน

คำนำ

การจัดการการเงินส่วนบุคคลในครัวเรือน มีความสำคัญต่อบุคคลแต่ละครอบครัวเพราะทุกคนต้องหาเงินและใช้เงิน แต่ละบุคคลจึงต้องคิดถึงวิธีการที่จะได้มาและช่องทางที่เงินถูกใช้ไป แต่จะทำอย่างไรให้เงินที่ได้มามีความเพียงพอหรือมีความ “สมดุล” ระหว่างจำนวนเงินที่ได้มากับจำนวนเงินที่แต่ละบุคคลในครัวเรือนต้องใช้จ่ายออกไป หากมี **“การจัดการการเงินในครัวเรือน”** ก็จะทำให้ทราบถึงที่มาและสาเหตุของการใช้ไป เมื่อสามารถจัดการได้หลาย ๆ ครัวเรือนก็จะมีผลต่อการจัดการการเงินในชุมชนหรือทำให้มองเห็นสุขภาพการเงินในชุมชนที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ

คู่มือ **“การจัดการการเงินในครัวเรือน”** ถือเป็นแนวทางเพื่อการจัดการหรือ **“การวางแผนทางการเงิน”** ส่วนบุคคลในครัวเรือนที่มีการได้มา การเก็บออม และการใช้เงินออกไปในรูปแบบที่แตกต่างกัน การวางแผนทางการเงินโดยการคาดคะเนในเรื่องของเงินไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการคาดคะเนถึงจำนวนเงินสดที่จะได้รับและจำนวนเงินสดที่จำเป็นต้องจ่ายออกไปในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยจะต้องคาดคะเนให้มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้มากที่สุด เพราะเงินเป็นสิ่งสำคัญที่แต่ละบุคคลต้องใช้ความตั้งใจในการแสวงหา ต้องใช้จ่ายอย่างรอบคอบและระมัดระวัง การจัดการการเงินในครัวเรือนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลในครัวเรือนดำเนินการจัดการเงินได้อย่างบรรลุเป้าหมาย

ดังนั้น หากการจัดการการเงินส่วนบุคคลในครัวเรือนเป็นไปอย่างมีระบบและแต่ละครอบครัวมีความเข้าใจสามารถวางแผนทางการเงินถึงจำนวนเงินที่ได้มาประมาณได้ว่าจะสามารถเก็บได้เท่าไร จำนวนเงินที่จะต้องใช้ไปมีความเพียงพอหรือไม่ หากไม่เพียงพอจะหาเงินจากช่องทางไหน หากจะกู้จะกู้จากที่ใด ก็จะทำให้ทุกคนในชุมชนสามารถร่วมกันวิเคราะห์แหล่งเงินในชุมชนที่มีผลต่อครัวเรือนทุกครัวเรือนอย่างเป็นระบบ ก็จะทำให้เกิดความสมดุลทางการเงินได้มากยิ่งขึ้น หรือมีผลต่อ **“สุขภาพการเงินในชุมชน”** ทั้งระบบ นั่นเอง

กลุ่มงานพิเศษ ศวจ.รทส.

ดร.กิตติชัย นวลทอง

กันยายน 2557

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
การจัดการสุขภาพการเงินในครัวเรือน	5
ทฤษฎีการเงินชาวบ้าน	6
- ต้องการดำรงชีวิตแบบใด ตั้งใจทำอะไรแบบนั้น	7
- ให้เงินเหลืออยู่ต้องรู้จักวางแผนการใช้เงิน	9
- ลดรายจ่าย รายได้ไม่เพิ่ม แต่มีเงินออม	10
การออมสู่การลงทุนเพื่อผลตอบแทน “กำไร”	11
ขั้นตอนการวางแผนทางการเงินในครัวเรือน	13
- ตัวอย่างการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงินในครัวเรือน	14
การควบคุมและการประเมินผลแผน/เป้าหมายการเงินในครัวเรือน	16
- ตัวอย่างการบันทึกรายการ รับ – จ่าย ประจำวัน	17
- การตรวจสอบและปรับปรุงแผน	18
หลักการลงทุน	20
หลักการพิจารณาดอกเบี้ยเงินกู้	21
พิจารณาชำระหนี้เป็นรายเดือนอัตราดอกเบี้ยลดลง	24
คำสอนของ “พ่อแห่งแผ่นดิน”	25
ข้อคิดสำหรับการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงินในครัวเรือน	27
เอกสารอ้างอิง	28

การเลือกลงทุนมองที่ผลตอบแทน

และความเสี่ยง

การจัดการ “การเงินในครัวเรือน”

จะมีผลต่อสุขภาพการเงินในชุมชน

การเงินครอบครัวที่สมดุล

รายรับ = เก็บออม + รายจ่าย + เงินลงทุน

รายรับ-รายจ่าย

การลงทุน

เงินออม

ดอกเบี้ย

ตามหาเงิน...
เงินไปไหนหนอ?

จะฝากเงิน
แบบไหนดี

เงินฝากกระจายสู่การ
ลงทุนเพื่อกระตุ้น
เศรษฐกิจ

“สุขภาพการเงินที่ดี”

ต้องมีรายได้มากกว่า
รายจ่ายและเหลือเพื่อ
การออม

“เงิน” เป็นปัจจัยอันสำคัญที่เป็นสื่อกลางของระบบการแลกเปลี่ยนสิ่งของที่มีค่าซึ่งจะถูกกำหนดราคาที่เป็นมูลค่าด้วย “เงิน”

“เงิน” จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนและทุกครอบครัวต้องการเพื่อการเก็บรักษาไว้ใช้
จ่ายเป็นสื่อที่จะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนในสิ่งที่ทุกคนต้องการ ถึงแม้จะไม่สามารถซื้อ
ได้ทุกสิ่งก็ตาม แต่เงินก็สามารถซื้อได้มากมายหลากหลายอย่างที่ต้องการ

การจัดการเงินส่วนบุคคลในครัวเรือน จึงมีความสำคัญที่แต่ละบุคคลต้อง
คิดถึงวิธีการที่จะได้มา และช่องทางที่ทำให้เงินถูกใช้ไป แต่จะทำอย่างไรให้เงินที่ได้มามี
ความเพียงพอหรือมีความ “สมดุล” ระหว่างจำนวนเงินที่ได้มากับจำนวนเงินที่แต่ละ
บุคคลในครัวเรือนต้องจ่ายออกไป ดังนั้น จึงต้องมี **“การจัดการสุขภาพการเงินใน
ครัวเรือน”** นั่นเอง

การจัดการการเงินส่วนบุคคลในครัวเรือน เป็นแนวทางการวางแผนทางการเงิน
โดยการคาดคะเนในเรื่องของเงินก่อนล่วงหน้า เป็นการคาดคะเนถึงจำนวนเงินสดที่จะ
ได้รับและจำนวนเงินสดที่ต้องจ่ายออกไปในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยจะต้อง
คาดคะเนให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด เพราะเงินเป็นสิ่งสำคัญที่แต่ละบุคคล
ต้องใช้ความตั้งใจในการแสวงหา ต้องใช้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง การจัดการ
การเงินในครัวเรือนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลในครัวเรือนบรรลุเป้าหมาย ดังที่
กำหนดไว้

ทฤษฎีการเงินชาวบ้าน

รายได้ – นำไปลงทุน - รายจ่ายในครัวเรือน + กำไร – เงินออม

รายได้ – นำไปลงทุน - รายจ่ายในครัวเรือน - ขาดทุน + เงินกู้

ปรับเปลี่ยนแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง

รายได้ – เก็บออม - นำไปลงทุน - รายจ่ายในครัวเรือน + กำไร

รายได้ – เก็บออม - นำไปลงทุน - รายจ่ายในครัวเรือน – ขาดทุน

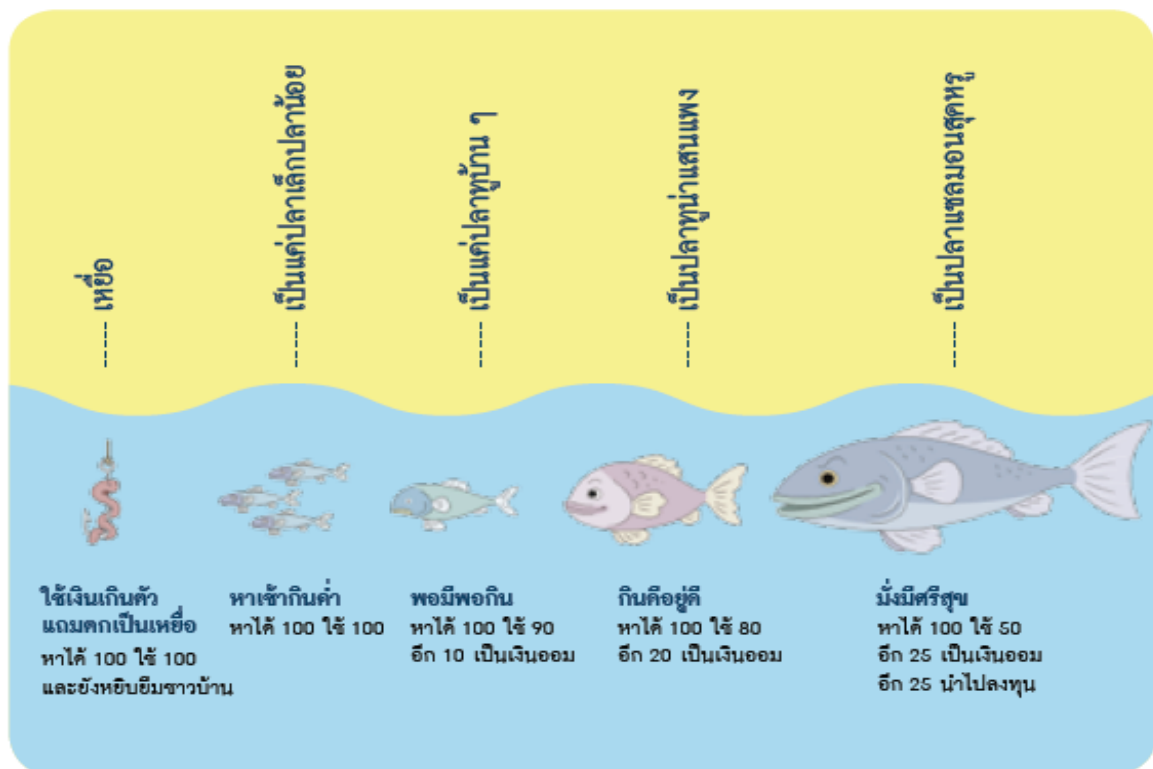
(ประมาณการปีต่อไปหากรายรับไม่พอรายจ่ายพยายามลดค่าใช้จ่ายใน
ครัวเรือนก่อนหากไม่เพียงพอจริง ๆ แล้วจึงขอกู้เงินกู้ในระบบ)

อัตราส่วนทางการเงินส่วนบุคคล

- แต่ละครอบครัวจะต้องมีการสัดส่วนการออมไม่น้อยกว่า 10% ของรายได้
- แต่ละครอบครัวควรมีสัดส่วนสินทรัพย์การลงทุนต่อสินทรัพย์สุทธิไม่น้อย 50%

ต้องการดำรงชีวิตแบบใด ตั้งใจทำอะไรแบบนั้น

กรณีที่ 1 อยู่กินแบบสบายใช้เงินเกินตัวครอบครัวต้องเป็นหนี้

(หาได้ 100 ใช้จ่าย 120 ต้องก่อหนี้ 20)

กรณีที่ 2 หาน้อยกินน้อยค่อยๆ หา ค่อยๆ ใช้

(หาได้ 100 ใช้จ่าย 100 ไม่มีให้เก็บออม)

กรณีที่ 3 หาได้แบบพอกินไม่มีหนี้สินแต่เก็บได้น้อยนิด (ก็ยังมีดี)

(หาได้ 100 ใช้จ่าย 90 เก็บออม 10)

กรณีที่ 4 หาได้แบบพอกินไม่มีหนี้สินแต่ได้เก็บออม

(หาได้ 100 เก็บออม 20 ใช้จ่าย 80 ไม่ต้องก่อหนี้)

กรณีที่ 5 หาได้แบบพอกินไม่มีหนี้สินแต่ได้เก็บออมและแบ่งไปลงทุน

(หาได้ 100 เก็บออม 20 ลงทุน 30 ใช้จ่ายแค่ 50 ชีวิตมีสุข)

หายจน หากเพิ่ม “ความอดทน” และเติม “ความขยัน”

ยากจนวันนี้เป็นเศรษฐกิจในวันหน้า หากเติมน้ำมันยี่ห้อ “ขยัน” ทุกๆ วัน

- รู้จักหาเงิน อดทนอดกลั้น ขยันสร้างอาชีพ เร่งรีบอดออม
- มีน้อยใช้น้อยค่อย.อด ค่อย.ออม แต่ต้องเพิ่ม “ความขยัน”
- สร้างหนี้ที่จำเป็น มองเห็นอนาคต ลดอบายมุขเพื่อสร้างสุข

ในครอบครัว

- อยู่อย่างเพียงพอ ไม่ท้อความลำบาก ไม่อดอยากแค่พออยู่พอกิน แค่นี้ก็สุขใจในครอบครัว

- ยึดหลักพอเพียง หลีกเลียงอบายมุข กระจุกคิดความขยัน อดกลั้นความอยากสิ่งฟุ่มเฟือย นำเงินที่เหลือเพื่อออมและลงทุน

ให้เงินคงเหลืออยู่ ต้องรู้จักการวางแผนการใช้เงิน

ที่มาภาพ: ธนาคารแห่งประเทศไทย

คำกลอนพอสอนไว้

มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท
มีน้อย ใช้น้อย ค่อยบรรจง
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยาวนาน
บทประพันธ์ : สุบทรรุ

สุภาษิตสอนใจ สอนให้คนรู้ เข้าใจและนำไป
ปฏิบัติมีน้อยก็ใช้น้อยเท่าที่จำเป็น สิ่งไม่
จำเป็นตัดออกไปมีเงินเหลือเท่าไรก็ใช้เท่านั้น
แต่ที่สำคัญหักออมไว้ก่อนเพราะพอสอนไว้

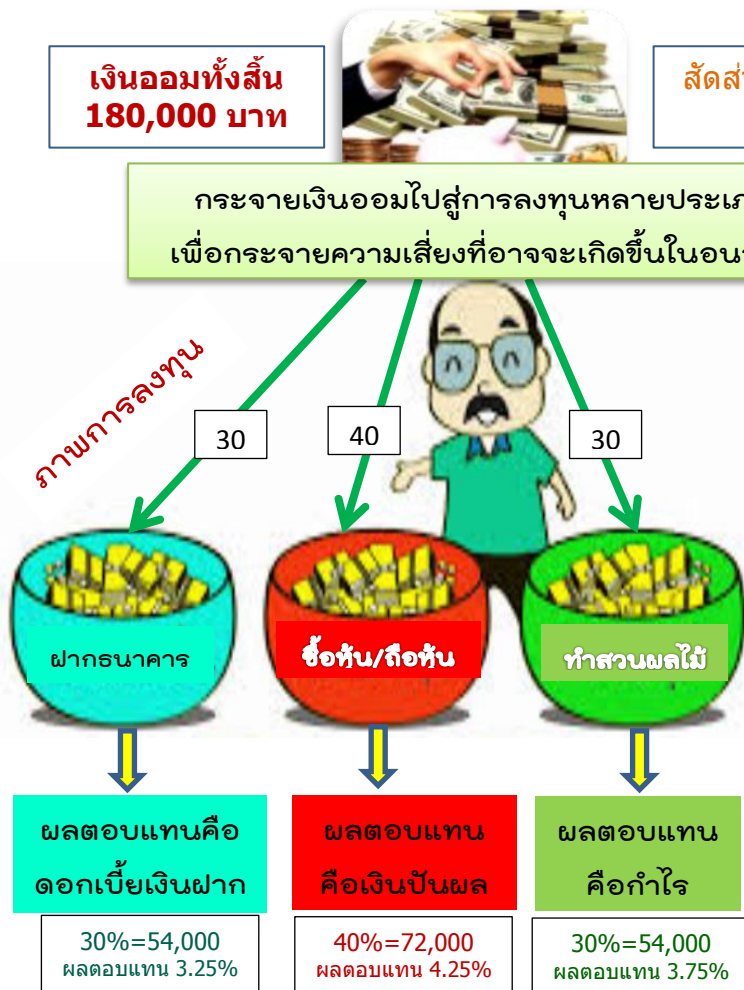
คำกลอนสอนใจ หากนำไปปฏิบัติก็
จะขจัด ความไม่รู้ในการดำเนินชีวิต
สะท้อนให้คิดถึงความสำเร็จ
การวางแผนหาและใช้เงิน หากเรา
ต้องการให้มีเงินเหลือเก็บ ก็ต้องรู้จัก
เก็บออมเงิน มีน้อยใช้น้อยค่อยๆ เก็บ
ค่อยๆ ใช้ เก็บได้พอสมควรก็นำไป
ลงทุนในสิ่งที่เราสามารถทำได้ดี
เท่าที่มึความรู้ ความสามารถและ
ประสบการณ์ รวมทั้งแรงงานใน
ครัวเรือนพร้อมที่จะร่วมดำเนินการ
ไปอย่างมีแผนเป็นเครื่องนำทาง

ทุกวัยหากคิดไปก็สามารถวางแผน จัดการทางการเงินได้ หากรู้และเข้าใจ
เงินที่ได้มา เงินที่จำเป็นต้องใช้ เรียงความจำเป็นตามลำดับ รายการที่ไม่จำเป็น
หรือส่วนที่ไม่จำเป็นตัดออกโดยแปลงให้เป็นเงินออม ก็จะทำให้เกิดความพอเพียง
ตามรายการและหมวดหมู่ที่จัดเรียงไว้ตามหลักการที่กล่าวไว้ใน ***“ทฤษฎี
การเงิน แบบชาวบ้าน”** กำหนดตามแนวคิดของชาวบ้านแบบพอเพียง

*** รายได้ - เงินออม - นำไปลงทุน - รายจ่ายในครัวเรือน + กำไร**

หากทุกวัน ทุกเดือน รู้จำนวนเงินที่จะได้มา วางแผนการใช้จ่ายตามลำดับ
ด้วยสิ่งที่จำเป็น ส่วนที่ไม่จำเป็นนำมาเก็บออมและแบ่งบางส่วนไปลงทุนเพื่อให้
เกิดดอกออกผลในรายได้ส่วนที่จะได้เพิ่มขึ้นหรือเรียกว่า “กำไร” กำไรเป็น
ส่วนที่ทำให้เงินทุนในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น แต่หาก “ขาดทุน” ก็จะทำให้เงินที่
นำไปลงทุนต้องลดลงเท่ากับจำนวนที่ “ขาดทุน” นั้นเอง

การวางแผนการใช้เงิน เพื่อการลงทุนจาก “เงินออม”

1. จัดสรรเงินออมเพื่อการลงทุนเป็นส่วน ๆ
2. กำหนดสัดส่วนที่จะลงทุนพิจารณาตามผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ และความเสี่ยงอันไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ทั้งนี้หากพิจารณาแล้ว

ผลตอบแทนสูงก็อาจจะลงทุนจำนวนมาก แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในด้านความเสียหาย ก็ควรปรับลดปริมาณเงินทุนที่จะต้องลงทุนให้น้อยลงกว่าเดิมให้พอเหมาะพอควรที่คาดว่าจะยอมรับต่อผลตอบแทนและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

3. ไม่ควรนำเงินออมไปลงทุนอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงประเภทเดียว เพราะจะส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อประเภทเงินลงทุนเพียงประเภทเดียวได้ การพิจารณาลงทุนหลายอย่างจะทำให้ลดความเสี่ยงเพียงอย่างเดียวอาจมีจำนวนมากให้กระจายออก ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เช่น กรณีนำเงินออมไปลงทุนทำสวนผลไม้เพียงอย่างเดียวทั้งจำนวน หากเกิดภาวะน้ำท่วม หรือฝนแล้งติดต่อกันผลผลิตก็จะเสียหายทั้งหมด เงินออมก็จะหมด ผลตอบแทนก็ไม่ได้

แต่หากนำเงินออมไปกระจายลงทุน 3 ประเภท **ดังภาพการลงทุน** หากอย่างหนึ่งเสียหายก็ยังคงเหลืออีก 2 อย่าง ที่ไม่เสียหายไปทั้งหมด

การวางแผนการเงินเป็นเรื่องง่ายตาย หากแต่
 ละคนทำด้วยความเข้าใจด้วยหลักการที่คิดถึง
 ความเป็นจริงในสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อการ
 ดำรงชีวิตประจำวัน

การใช้เงินเป็นเรื่องที่ง่าย แต่การ
 หาเงินเป็นเรื่องยาก หากให้เกิดความ
 สมดุลทางการเงิน ต้องมีการวางแผน
 ทางการเงิน ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการวางแผนทางการเงิน 6 ขั้นตอน

จะดำเนินการวางแผนการเงินครัวเรือนอย่างไร?

จะวางแผน
การเงินอย่างไร?

ปวดหัวจัง

รายได้ไม่พอค่าใช้จ่ายจะทำอย่างไร?

ต้องวางแผนให้เกิดความสมดุล

รายรับ = การออม + รายจ่าย

หากรายรับไม่สมดุล ให้พิจารณา
การกู้เงินเมื่อจำเป็น

รายรับ = การออม + รายจ่าย + เงินกู้

ต้องจัดสรร
เงินให้เกิด
ความสมดุล

พยายามกู้เงินในระบบเท่านั้น

ขั้นตอนการวางแผนทางการเงินในครัวเรือน

1.สำรวจที่มาของรายรับและรายการที่จำเป็นจะต้องใช้เงิน อย่างชัดเจนว่าในแต่ละวันหรือแต่ละเดือนจะมีรายรับเงินจากแหล่งใด

2.กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการใช้เงินที่ชัดเจนและเรียงลำดับความจำเป็นมากน้อยตามปริมาณเงินที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยรายจ่ายใดที่มีความจำเป็นมากก็กำหนดแนวทางการใช้ไว้ก่อน มีความจำเป็นน้อยก็จัดลำดับดำเนินการไว้ทีหลัง

3.นำแผนและเป้าหมายมาพิจารณาจัดสรรเงินแยกตามประเภทและความจำเป็นของรายจ่ายให้เป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม

4.ใช้เงินตามแผนและสัดส่วนที่ได้จัดสรรไว้แต่ละประเภทของรายการและปริมาณตามสัดส่วนจำนวนเงินที่กำหนดไว้อย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กับความจำเป็น

5. ประเมินการใช้เงินตามแผนและสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นไปตามที่จัดลำดับและปริมาณแต่ละหมวด ได้จ่ายเงินไปมากน้อยเพียงใด และได้ผลประโยชน์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

6. วิเคราะห์/เปรียบเทียบระหว่างผลของการใช้กับแผนที่กำหนดไว้ มีปริมาณการใช้ขาด-เกินในแต่ละหมวดหรือแต่ละประเภทมาก-น้อยเท่าไร เพื่อจะได้ดำเนินการปรับแผนและผลของการใช้ให้เกิดความสมดุลและสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้

รายได้จะเพิ่มมากขึ้นเพียงใด จะเพียงพอต่อรายจ่ายหรือไม่ เกิดความสมดุลเพียงใดก็เพราะ

ตัวอย่างการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัว-นายเขียว

ที่มาของรายรับ		แผน/เป้าหมายการใช้เงิน		ประมาณการรายรับคงเหลือ 3 (1-2=3)
รายการ	จำนวนเงิน (บาท) 1	รายการ	จำนวนเงิน (บาท) 2	
ขายข้าว-นาปี	105,000	ฝากออมรายปี (148,500-6,000)	6,000	142,500
ขายผักตามช่วงฤดู	15,000	รายจ่ายทำนาต่อปี	65,000	77,500
ขายสัตว์เลี้ยง-เบ็ด-ไก่	18,500	รายจ่ายเลี้ยงสัตว์ต่อปี	8,000	69,500
รับจ้างทั่วไปรายวัน	10,000	รายจ่ายในครัวเรือนต่อปี	63,500	6,000
		รายจ่ายการศึกษาบุตร	85,000	-79,000
		รายจ่ายเพื่อการกุศล	9,500	-88,500
		สรุปประมาณการรายรับน้อยกว่ารายจ่าย		
รวมประมาณการรายรับ	148,500	รวมประมาณการรายจ่าย	237,000	-88,500

จาก แผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัวของ-นายเขียว โดยแผนประมาณการรายรับน้อยกว่าประมาณการรายจ่าย จำนวน **88,500** บาท หรือระหว่างรายรับและรายจ่ายไม่มีความสมดุลต่อกันเพราะรายรับไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้เงิน

ตามรายการที่ได้วางแผนไว้ หากนายเขียว ต้องดำเนินการตามแผนนี้ นายเขียวจะต้องจัดหาเงินเพื่อนำมาเป็นรายจ่ายให้เพียงพอโดย 1) อาจต้องทำงานรับจ้างเพื่อเพิ่มรายรับให้มากขึ้น หรือ 2) ต้องปรับลดรายจ่ายลง หากไม่สามารถปรับลดรายจ่ายลงได้ 3) จำเป็นต้องกู้เงินหรือก่อกองหนี้เพื่อเพิ่มจำนวนเงินที่ต้องใช้ เพื่อนำมาเป็นรายจ่ายให้เพียงพอต่อความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น หลักการวิเคราะห์และปรับแผน/เป้าหมายการเงิน กรณีที่รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่ายตามกรณีตัวอย่าง-ครอบครัว นายเขียว จะต้องดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ปรับเพิ่มด้านรายรับ เช่น การรับจ้างเพิ่มมากขึ้น หรือ เพิ่มการขายผลผลิตที่สามารถดำเนินการได้ในช่วงระยะสั้นๆ เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว ที่ลงทุนน้อย แต่ได้ผลผลิตเร็ว การเลี้ยงสัตว์ที่ต้องเน้นอาหารตามธรรมชาติมากขึ้นเพื่อลดต้นทุน เช่น การเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่สามารถหากินตามธรรมชาติได้

2. พิจารณาปรับลดรายจ่ายบางรายการลง โดยเริ่มพิจารณาแต่ละประเภทที่คิดว่าสามารถปรับลดได้ เช่น

- ปรับลดการออมลดลงจาก 6,000 บาท เหลือ 3,000 บาท (-3,000 บาท)
- ปรับลดต้นทุนการทำนาลง จาก 65,000 บาท เหลือ 63,000 บาท (-2,000)
- ปรับลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลงวันละ 50 บาท ($50 \times 365 = -18,250$)
- ปรับลดรายจ่ายเพื่อการกุศลให้เหลือ 8,000 บาท (-1,500)

รวมจำนวนรายจ่ายที่ปรับลดลงได้ 24,750 บาท

จากการปรับลดรายจ่ายลง ทำให้การจัดหาเงินเพื่อใช้ตามแผนรายจ่ายลดได้ 24,750 บาท นั้นหมายถึงการก่อกองหนี้ก็จะลดน้อยลงแทนที่จะต้องก่อกองหนี้หรือหาแหล่งเงินกู้ 88,500 บาท ปรับรายจ่ายลดได้ 24,750 บาท ก็จะต้องจัดหาแหล่งเงินกู้เพื่อก่อกองหนี้เพียง 63,750 บาท (นี่คือประโยชน์จากการจัดทำแผน-ทำให้ก่อกองหนี้เท่าที่จำเป็น)

ดังนั้น จะเห็นได้ชัดเจน หากแต่ละคนแต่ละครอบครัวสามารถจัดทำ “แผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัว” ได้ ก็สามารถวิเคราะห์และควบคุมการใช้เงินและวางแผนการจัดหาเงินได้อย่างมีระบบและลดภาระการก่อกองหนี้ให้น้อยลงได้ เปรียบเสมือนการคาดเดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างมีแบบแผนและอ้างอิงถึงแหล่งที่มาและการใช้ไป ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

การควบคุมและประเมินการใช้เงินตามแผน/เป้าหมายทางการเงิน

ในการจัดทำแผนหรือกำหนดเป้าหมายทางการเงินจะต้องมีความสอดคล้องกับความสามารถในการจัดหาเงินและการใช้จ่ายเงินในครัวเรือนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นแผนหรือเป้าหมายจะต้องมีความ “SMART” คือ

แผน/เป้าหมายที่ดี	มีความ“SMART”	
มีความชัดเจน	S	Specific
วัดผลได้ชัดเจน	M	Measurable
ทำให้สำเร็จได้	A	Achievable
มีความเป็นไปได้	R	Realistic
มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน	T	Time Bound

การจัดทำแผน การดำเนินการตามแผน การควบคุมปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน และการประเมินผลเพื่อให้เห็นผลอย่างถูกต้องและชัดเจนตามความเป็นจริงจะต้องมีความสอดคล้องกัน จึงจะสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีทิศทาง แผนจึงเป็นแสงไฟส่องทางและทำให้เห็นถึงสิ่งที่จำเป็นซึ่งเป็นการรั่วไหลของเงิน ก็สามารถนำแผนมาเป็นเครื่องมืออุดรูรั่วของรายได้ในครัวเรือนที่จะมีผลต่อการออมและเกิดการลงทุนในครัวเรือนได้มากขึ้น แผนจึงเปรียบเสมือนโองงชีวิตที่วิเคราะห์ได้หลายแนวทาง ดังภาพ 2 (โองงชีวิต) ดังนี้

โองงชีวิตทุกคนผลิตได้เอง ต้องการแบบไหนก็เลือกได้ด้วยตัวเอง

หากครอบครัวเปรียบเสมือนโองงชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องบันทึกจดจำ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาประเมินและวิเคราะห์ได้ถึงฐานะของครอบครัว เพราะการจดบันทึกจะทำให้ทราบถึงที่มาของเงินและรายการที่ทำให้เงินรั่วไหลออก เมื่อเอารายการเหล่านั้นมาประเมินและแยกแยะออกเป็นหมวดหมู่ นำแต่ละหมวดมาวิเคราะห์ก็จะทำให้พบใน

สิ่งที่ดีมีค่า และสิ่งไม่ดีไม่มีราคาต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เกิดเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้ การจดบันทึกรายการต่างๆ ในครัวเรือนจึงมีความจำเป็นสำหรับการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นแผน/เป้าหมายการเงินในครัวเรือน จึงต้องควบคู่กับระบบบัญชีในครัวเรือน ซึ่งต้องกำหนดรูปแบบให้มีความสอดคล้องกัน มีการกำหนดรายการแยกเป็นหมวดหมู่ ด้านรายรับ รายจ่าย ที่ง่ายต่อการจดบันทึก ดังนี้

บัญชีครัวเรือน การบันทึก รับ – จ่าย ประจำวัน

ว.ด.ป.	รายการ	รายรับ(+เงินสด)			รายจ่าย (-เงินสด)							เงินสดคงเหลือ (บาท)	
		ขายผลผลิตพืช	ขายผลผลิตสัตว์	รายได้อื่น	ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน		ค่าใช้จ่ายประการอาชีพ		ค่าใช้จ่ายทั่วไป				
					ค่าอาหาร	ศึกษาบุตร	ทำนา/พืชผัก	เลี้ยงสัตว์	เก็บออม	ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน	เบ็ดเตล็ด		
30 เม.ย	เงินสดคงเหลือยกมาเดือนก่อน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,800
1 พค.	ขายข้าวนาปี	8,800								500 (ฝากธนาคาร)			18,100
	ซื้อกับข้าว				640								17,460
	ค่าเทอมลูก					5,500							11,960
2 พค.	ซื้อพันธุ์เป็ด-ไก่ เลี้ยงขาย/ซื้อพันธุ์ผัก							2,500					9,460
							550						8,910
3 พค.	ขายผัก /จ่ายค่ากับข้าว/อาหารเป็ด-ไก่	1,150			480								9,130
4 พค.	จ่ายให้ลูก รายสัปดาห์ ซื้อพันธุ์ข้าว/อาหารไก่					750							8,830
							3,500	650					4,680
5 พค.	รับจ้างทั่วไป			200									4,880
6 พค.	จ่ายค่ารถไถนา ขายเป็ด-ไก่ /ขายผัก	1,800	3,500					2,500					2,380
													7,680
	บันทึกทุกวัน 7 - 28 พค.	-	-	750	2,250	1,500				300	150		4,230
	บันทึกรายการที่เกิดขึ้นประจำวันทุกวันตามหมวดหมู่ ประเภทรายรับนำไปรวมกับเงินสดคงเหลือ รายการจ่ายนำไปหักออกจากยอดเงินสดคงเหลือทุกรายการ การแยกรายการที่เกิดขึ้นเป็นหมวดหมู่จะง่าย/สะดวกต่อการจดบันทึกและสามารถวิเคราะห์ยอดรายการแต่ละหมวดนำไปเปรียบเทียบกับแผนการเงินที่จัดทำไว้ ได้ง่ายและชัดเจนแต่ละหมวด												
29 พค.	จ่ายค่ากับข้าว				170								4,060
30 พค.	ซื้อหัวอาหารหมู							450					3,610
31 พค.	จ่ายค่าไฟฟ้า/ค่าน้ำ/จ่ายให้ลูก					850					170		2,590
											50		2,540
	รวม	11,750	3,500	950	3,540	8,600	6,550	3,600	500	300	370		2,540

ทุกสิ้นเดือนจะต้องรวมยอดด้านรายรับ และรายจ่ายทุกช่องโดยตรวจเช็คยอดเงินสดคงเหลือว่าถูกต้องหรือไม่ มีการบวก-ลบ รายการรับ-จ่ายถูกต้องหรือไม่ ให้นำรายการรับทุกช่องรวมกันทั้งหมด **หักด้วย** รายการจ่ายทุกช่องรวมกันทั้งหมด ตามตัวอย่างเช็คยอดเงินสดคงเหลือ ตามรายการรับ-จ่าย เดือน พค. 2557 ได้ดังนี้

ยอดรวมหมวดรายรับ – ขายผลผลิตพืช	=	11,750 บาท
- ขายผลผลิตสัตว์	=	3,500 บาท
- เบ็ดเตล็ด	=	950 บาท
รวมรายรับทั้งสิ้น	=	16,200 บาท
ยอดรวมหมวดรายจ่าย – ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (3,540+8,600)	=	12,140 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ(6,550+3,600)	=	10,150 บาท
- ค่าใช้จ่ายทั่วไป (500+300+370)	=	1,170 บาท
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	=	23,460 บาท
ดังนั้น เงินสดคงเหลือ = เงินสดคงเหลือยกมา + ยอดรวมหมวดรายรับ – ยอดรวมหมวดรายจ่าย		
	=	9,800 + 16,200 - 23,460 บาท
เงินคงเหลือทั้งสิ้น	=	2,540 บาท

การตรวจสอบและปรับปรุงแผน/เป้าหมาย

แผนจะต้องติดตามและวัดประเมินผลได้อย่างชัดเจน จึงต้องมีการตรวจสอบรายการรับจ่ายต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนหรือกำหนดเป็นเป้าหมายไว้ เช่น หากแผนมีการกำหนดเป้าหมายรายรับ – รายจ่ายไว้เป็นรายเดือน เมื่อถึงสิ้นเดือน ก็สามารถนำตัวเลขยอดรวมที่จ่ายจริง ไปเปรียบเทียบกับแผน เพื่อวัดหรือประเมินการปฏิบัติตามแผนได้มาก-น้อย เพียงใด

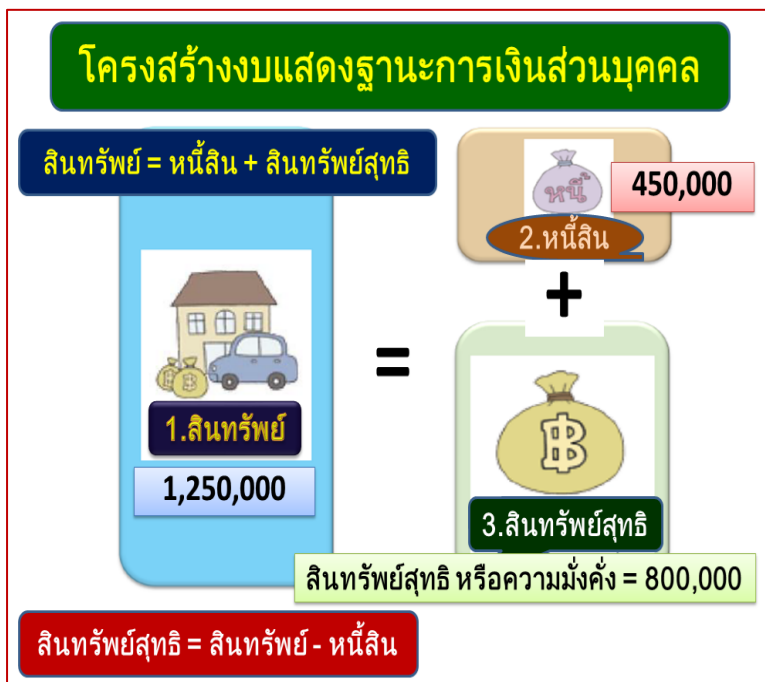
รายการ	แผน/เป้า รายปี		แผน/เป้า รายเดือน		ผลเกิดขึ้นจริง พค.2557		ความเป็นไปได้ ตามแผน	
	รายรับ	รายจ่าย	รายรับ	รายจ่าย	รายรับ	รายจ่าย	✓	✗
ทำนาข้าว-นาปี	105,000	65,000	8,750	5,400	8,800	6,000	✓	(+550)
ปลูกพืชผักตามช่วงฤดู	15,000	8,000	1,250	670	2,950	550	✓	(-1,580)
เลี้ยงสัตว์เลี้ยง-เบ็ด-ไก่	18,500	8,000	1,541	670	3,500	3,600	✓	(+971)
รับจ้าง – รายจ่ายทั่วไป	10,000	9,500	830	790	950	370	✓	(-700)
ค่าศึกษาบุตร	-	85,000	-	7,100		8,600	✓	(+1,500)
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	-	63,500	-	5,290		3,540	✓	(-1,750)
รายจ่ายเพื่อการกุศล	-	9,500	-	790		300	✓	(-490)
เงินออม	-	6,000	-	500		500	✓	-
รวมประมาณการรายรับ	148,500	254,500	12,371	21,210	16,200	23,460	✓	(-1,499)

หมายเหตุ: ประมาณการของแผนมียอดประมาณการรายรับ-จ่ายผลต่างส่วนเกิน 3,021 บาท ผลต่างของรายรับ-รายจ่ายที่ลดได้ 4,520 บาท ดังนั้นความเป็นไปได้ของแผน/เป้าหมาย พค.57 จึงมีความคลาดเคลื่อนจำนวน1,499 บาท แผน/เป้าหมาย จึงมีความ “สมาร์ท” SMART

สรุป รายรับจริงเกินแผนที่กำหนด 3,829 บาท (16,200-12,371) รายจ่ายจริงเกินแผนที่กำหนดไว้ 23,460 บาท (23,460 – 21,210) สำหรับรายรับเกินแผนที่กำหนดไว้ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่สำหรับรายจ่ายเกินแผนที่ต้องนำมาวิเคราะห์ว่าจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในครอบครัว

มาน้อยเพียงใด โดยพิจารณารายการที่มีจำนวนเงินเกินมากที่สุดก่อน คือค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ-เลี้ยงสัตว์ โดยเป็นการจัดซื้อพันธุ์เปิด-ไก่ สำหรับไว้เลี้ยงขายถือว่าเป็นรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อการลงทุนซื้อ พันธุ์เปิด-ไก่ ซื้อไว้ครั้งเดียวก็ยังคงเหลือส่วนที่เป็นพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ ที่จะสร้างรายได้ในครั้งต่อไปได้อีก โดยไม่ต้องจัดซื้อมาเพิ่มถือว่าเป็นรายจ่ายที่สร้างรายได้เป็นส่วนที่จ่ายเกินงบประมาณตามแผนแต่เมื่อวิเคราะห์แล้วถือว่ายอมรับได้เพราะเป็นการ **“จ่ายเกินอย่างจำเป็น”** และเป็นรายจ่าย(ไม่ใช่ค่าใช้จ่าย) ที่ก่อให้เกิดรายได้

จากแนวความคิดจัดทำแผนและประเมินผลดำเนินการแผนการเงินส่วนบุคคล ในครัวเรือน ผู้จัดทำและใช้แผนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการเงินในครัวเรือน สามารถวิเคราะห์ แยกประเภทรายการเป็นแผนที่ยอมรับเห็นช่องทางการจัดหาเงิน และการใช้เงินที่เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อครัวเรือน จากการทำมีการจดบันทึกไว้อย่างเป็นระบบก็จะทำให้ทราบถึงฐานะของครอบครัวว่ามีรายการใดที่ทำให้ครอบครัวมีเงินหรือสินทรัพย์อื่นที่สามารถจัดหาได้ตามความจำเป็น หรือรายการของรายรับใดจะสร้างสินทรัพย์อื่นเพิ่มขึ้นได้บ้าง สินทรัพย์ใดที่ได้มาโดยการก่อหนี้ หากเมื่อสำรวจสุขภาพการเงินในครัวเรือนแล้ว ก็จะทราบว่า การสร้างรายรับทั้งหมด ส่งผลต่อการได้มาซึ่งสินทรัพย์ รวมถึงเงินออมในครัวเรือน ก็เป็นสินทรัพย์ที่อยู่ในรูปของเงินฝากธนาคาร และสินทรัพย์บางรายการได้มาจากการก่อหนี้ เมื่อนำสินทรัพย์ทั้งหมดรวมกัน หักด้วยส่วนที่ก่อหนี้ ก็จะทำให้แต่ละครอบครัวทราบถึงสินทรัพย์สุทธิหรือสินทรัพย์ที่ปลอดหนี้ ซึ่งหมายถึง **“ความมั่งคั่งในครัวเรือน”** นั่นเอง พิจารณาตามภาพ 3 ดังนี้

จากโครงสร้างทางการเงินของครอบครัว ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีรายการสินทรัพย์หรือทรัพย์สินสมบัติทั้งสิ้นรวมกันได้ 1,250,000 บาท แต่มีหนี้สินหรือภาระที่ต้องใช้หรือต้องชำระคืนจากสินทรัพย์ ก็จะทำให้สินทรัพย์ลดลงเท่ากับจำนวนของหนี้สิน 450,000 บาท ดังนั้นสินทรัพย์คงเหลือจริง หรือ **“สินทรัพย์สุทธิ”** ที่ปลอดหนี้ หรือเรียกว่า **“ความมั่งคั่ง”** ของครอบครัวนี้ เท่ากับ **800,000 บาท** นั่นเอง อย่างนี้มั่งคั่งจริงนะครับ

ภาพ 3 โครงสร้างบแสดงฐานะการเงินของครอบครัว

หลักการลงทุน จะต้องพิจารณาความสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. ความปลอดภัยของเงินลงทุน (Security of Principal) หมายถึงการลงทุนที่มุ่งรักษาไว้ซึ่งจำนวนเงินที่ลงทุนไปแล้วจะต้องได้กลับมาครบตามจำนวนที่ลงทุนไปพร้อมๆ กับผลตอบแทนที่ควรจะได้รับจากการลงทุนที่คาดการณ์ไว้ก่อนการลงทุน เช่น การนำเงินฝากธนาคาร หรือการซื้อหลักทรัพย์รัฐบาล จะต้องได้รับผลตอบแทนที่ระบุไว้ก่อนฝากหรือก่อนตัดสินใจซื้อหลักทรัพย์ เป็นต้น

2. ความคงที่ของรายได้ (Stability of Income) หมายถึง ผลตอบแทนจากการลงทุนที่คาดว่าจะได้รับเป็นจำนวนที่แน่นอนและสม่ำเสมอ ได้แก่ การนำเงินฝากธนาคารประเภทเงินฝากประจำ หรือการซื้อพันธบัตรรัฐบาลที่มีดอกผลกำหนดหรือระบุไว้คงที่ก่อนฝากและจะได้รับอย่างสม่ำเสมอตามเงื่อนไขระยะเวลาที่ชัดเจน

3. แนวโน้มความก้าวหน้าหรือการเจริญเติบโต (Capital growth) หมายถึงการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทธุรกิจที่มีผลการดำเนินงานที่ดีหรือกำลังขยายธุรกิจและเป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของนักลงทุน หากผลการดำเนินงานดีอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับก็เป็นไปตามอัตราผลตอบแทนของผลประกอบการที่เติบโตก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงจุดอิ่มตัวในการดำเนินงาน

4. ความสะดวกและคล่องตัวในการซื้อขาย (Marketability) หมายถึง การเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่ซื้อ/ง่ายขายคล่อง คือเป็นหลักทรัพย์ที่เป็นที่ต้องการของตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ ให้พิจารณาเกี่ยวกับราคา ขนาด และชื่อเสียงของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ โดยทั่วไปแล้วหุ้นของบริษัทขนาดใหญ่ย่อมจำหน่ายได้ง่ายกว่าหุ้นของบริษัทขนาดเล็ก

5. การกระจายเงินลงทุนตามความเสี่ยง (Diversification) ในการลงทุนไม่ควรลงทุนในหลักทรัพย์ชนิดใดชนิดหนึ่งเพียงหลักทรัพย์เดียว เพราะถ้าธุรกิจนั้นล้มเหลวก็จะเสียหายทั้งหมด จึงควรกระจายการลงทุนออกไปสู่หลักทรัพย์หลาย ๆ ประเภท

6. ความชัดเจนทางสถานะของภาษี (Tax Status) ในการลงทุนต้องพิจารณาด้วยว่าผลตอบแทนที่ได้รับจะต้องเสียภาษีเงินได้หรือไม่ หรือได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้มากน้อยเพียงใด หากผลตอบแทนที่ได้รับต้องเสียภาษีเงินได้ ผู้ลงทุนจะต้องคำนวณหาผลตอบแทนสุทธิจากการลงทุน ซึ่งมีวิธีคำนวณได้โดยนำผลตอบแทนที่ได้รับทั้งหมดหักด้วยภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายตามที่กำหนดไว้

หลักการพิจารณาดอกเบี้ยเงินกู้ (ต่ำแต่สูง – สูงแต่น้อยกว่า)

ดอกเบี้ยเงินกู้คือภาระที่ผู้กู้ต้องชำระให้กับผู้ให้กู้หรือเจ้าของเงินโดยต้องคำนวณจากต้นเงินที่ได้รับจากการกู้ หรือเป็นผลตอบแทนที่ผู้ให้กู้จะได้รับจากผู้กู้ เพื่อเป็นการตอบแทนที่ได้ให้เงินกู้ไป การพิจารณาดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อไม่ให้ผู้กู้เรียกเก็บดอกเบี้ยกับผู้กู้อย่างไม่เป็นธรรม กฎหมายแพ่งพาณิชย์ตามมาตรา 654 จึงได้บัญญัติในเรื่องดอกเบี้ยเงินกู้ไว้ซึ่งมีสาระสำคัญที่สรุป ได้ดังนี้

1. ห้ามมิให้ผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละ 15 ต่อปี

2. หากผู้ใดให้กู้เงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ถ้ามีการฟ้องร้องระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ศาลก็จะให้เรียกดอกเบี้ยได้เพียง ร้อยละ 15 ต่อปีหรือร้อยละ 1.25 ต่อเดือนย โดข้อกำหนดดังกล่าวให้ ยกเว้นกับสถาบันการเงิน

หมายความว่าสถาบันการเงินสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยจากผู้ขอกู้ได้สูงกว่าร้อยละ 15 ต่อปี และถ้าหากการกู้ยืมครั้งใดไม่ได้ระบุอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมที่ชัดเจนไว้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 กำหนดเอาไว้ว่าให้ใช้อัตรา ร้อยละ 7.5 ต่อปี

การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงินที่ผู้กู้จะมีวิธีการคิดที่แตกต่างกันไป และอัตราดอกเบี้ยก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบของสินเชื่อด้วยว่าเป็นสินเชื่อประเภทใด เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการบริโภค สินเชื่อเพื่อการศึกษา ฯลฯ ดังนั้น หากผู้กู้ขอกู้เงิน จะต้องศึกษาและเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยของแต่ละสถาบันให้ดีก่อน จึงจะตัดสินใจขอกู้เพื่อให้ได้เงินกู้ที่เกิดประโยชน์และคุ้มค่ากับการนำเงินกู้ไปใช้ให้ได้มากที่สุด

วิธีการคำนวณดอกเบี้ยโดยทั่วไปจะคำนวณได้จาก

$$\text{ดอกเบี้ยเงินกู้} = \text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ย ต่อปี} \times \text{ระยะเวลาที่กู้}$$

ตัวอย่าง ในวันที่ 1 มกราคม 2556 นายจันทร์ กู้เงินดี ได้กู้เงินจำนวน 20,000 บาท กำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15% ต่อปี ระยะเวลาในการชำระคืนให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี สามารถคำนวณดอกเบี้ยเงินกู้ ตามวิธีการต่าง ๆ ที่นิยมใช้กัน โดยทั่วไป ดังนี้

1. การคิดคำนวณดอกเบี้ยจากต้นเงินให้ชำระในวันที่ครบกำหนด (The Actuarial Method) เป็นวิธีการคิดดอกเบี้ยที่นิยมใช้กันมากในเรื่องของการกู้ยืมเงิน

โดยวิธีการคำนวณดอกเบี้ยของเงินที่กู้ยืมให้นำมาชำระในวันที่กำหนดไว้ ซึ่งมีเงื่อนไขให้ชำระคืน เป็นดอกเบี้ยพร้อมกับเงินต้นที่กู้ไปทั้งหมด

จากตัวอย่าง ในวันกู้เงินผู้กู้จะได้รับเงินมาใช้ 20,000 บาท เมื่อครบกำหนดชำระเงินคืน ผู้กู้จะต้องชำระคืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ย จำนวนทั้งสิ้น 23,000 บาท

* ดอกเบี้ยเงินกู้ คำนวณได้จาก $20,000 \times 15 \div 100 \times 12 \div 12 = 3,000$ บาท

2. การคิดคำนวณดอกเบี้ยแล้วหักไว้ก่อนล่วงหน้าในวันที่รับเงินกู้

(Discount Method) เป็นวิธีการคิดดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดไว้ แต่หักดอกเบี้ยไว้ก่อนล่วงหน้าในวันที่ผู้กู้รับเงินกู้

จากตัวอย่าง ณ วันกู้เงินผู้กู้จะได้เงินมาใช้ เท่ากับ $20,000 - 3,000 = 17,000$ บาท เมื่อครบกำหนดชำระเงินคืน ผู้กู้ก็จะจ่ายคืนต้นเงินกู้จำนวน 20,000 บาท เพราะดอกเบี้ย ได้คิดคำนวณและหักไว้แล้วตั้งแต่วันรับเงินกู้

การคิดดอกเบี้ยด้วยวิธีนี้ผู้กู้จะเสียเปรียบเพราะต้องจ่ายดอกเบี้ยก่อนล่วงหน้า ถือว่าดอกเบี้ยที่จ่ายสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงร้อยละ 15 ต่อปี ตามที่ระบุไว้ในการกู้เงิน เพราะดอกเบี้ยที่แท้จริงจะคำนวณได้ ดังนี้

เท่ากับ $3,000 \div 17,000 = 17.65\%$ การคิดดอกเบี้ยด้วยวิธีนี้มักจะใช้กับการกู้ยืมโดยผู้กู้เอาตัวเงินมาขายลดให้กับธนาคาร พนักงานจะคิดหักส่วนลดไว้ล่วงหน้า

3. วิธีการคิดดอกเบี้ยโดยนำไปรวมกับต้นเงินแล้วหารด้วยจำนวนงวดหรือระยะเวลาที่ต้องชำระ (Add-on Method หรือ flat rate) การคำนวณดอกเบี้ยวิธีนี้นิยมใช้กับสินเชื่อเพื่อการบริโภคหรือการซื้อ-ขายแบบผ่อนชำระ

ในการคิดคำนวณดอกเบี้ยวิธีนี้ผู้ให้กู้จะบวกดอกเบี้ยทั้งหมดเข้าไปกับเงินต้นแล้วเฉลี่ยด้วยจำนวนงวดที่ต้องการให้ผ่อนชำระ ดังนั้นผลที่ได้คือจำนวนเงินที่ผู้ซื้อต้องจ่ายคืนในแต่ละงวดไม่ได้ลดน้อยลงตามระยะเวลาที่ชำระยอดเงินต้นที่ลดลงไปด้วย เช่น ถ้าผู้กู้หรือผู้ซื้อสินค้าต้องการชำระคืนหรือผ่อนชำระเป็นรายเดือนทั้งหมดจำนวน 6 เดือน จะคำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระเป็นรายเดือนทั้ง 6 เดือน ได้ดังนี้

เช่น ซื้อเครื่องจักรกลทำนา เป็นราคาเงินผ่อน ราคารวมทั้งสิ้น 23,000 บาท กำหนดให้ผ่อนชำระ 6 เดือน ราคาดังกล่าวเป็นราคาที่คิดดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยกำหนดให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน เดือนละเท่า ๆ กัน หากนำมาคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตามที่คิดคำนวณไว้กับราคาสินค้า มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$= \frac{\text{เงินต้น} + \text{ดอกเบี้ยทั้งสิ้น}}{\text{จำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระ}}$$

$$\begin{aligned} \text{จำนวนเงินผ่อนรายงวด} &= \frac{20,000 + 3,000}{6} \\ &= 3,833.33 \text{ บาท (ต้น 3,333.33 ดอก 500)} \end{aligned}$$

เมื่อนำมาคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ได้ดังนี้

$$\text{เดือนที่ 1 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = (500 \times 6) \div 20,000 \times 100 = 15\%$$

$$\text{เดือนที่ 2 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = (500 \times 6) \div 16,666.67 \times 100 = 18\%$$

$$\text{เดือนที่ 3 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = (500 \times 6) \div 13,333.34 \times 100 = 22.50\%$$

$$\text{เดือนที่ 4 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = (500 \times 6) \div 10,000.01 \times 100 = 30\%$$

$$\text{เดือนที่ 5 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = (500 \times 6) \div 6,666.68 \times 100 = 45\%$$

$$\text{เดือนที่ 6 อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} = (500 \times 6) \div 3,333.35 \times 100 = 90\%$$

จากการคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของการซื้อ-ขายผ่อนชำระสินค้าดังกล่าว จะเห็นได้ว่า อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของเดือนที่ 2 เพิ่มขึ้นจาก 15% เป็น 18% เพราะหลังจากที่ผู้กู้ได้ชำระเงินต้นไปแล้ว 3,333.33 บาท ในเดือนแรกแต่ผู้ขายก็ยังคงคิดดอกเบี้ยจำนวนเท่าเดิมคือ 500 บาท ทั้งที่เงินต้นเงินลดลงแล้ว ด้วยเหตุนี้การคิดดอกเบี้ยจากการซื้อ-ขายเงินผ่อน จึงทำให้ผู้กู้หรือผู้ซื้อต้องจ่ายดอกเบี้ยอัตราที่แท้จริงสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเดือนสุดท้ายคือเดือนที่ 6 ผู้ซื้อต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยถึงร้อยละ 90 ต่อปี

ในกรณีที่ผู้เงิน ผู้ให้กู้กำหนดอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ (flat rate) การชำระดอกเบี้ยที่กำหนดรวมไว้กับต้นเงินแล้วหารด้วยจำนวนงวดหรือระยะเวลาเท่า ๆ กัน ก็มีวิธีการคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเหมือนกับการซื้อ - ขาย เงินผ่อนเช่นเดียวกัน โดยวิธีนี้ผู้ให้กู้จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติ ซึ่งทำให้ผู้กู้ตัดสินใจกู้เพราะเข้าใจว่าอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าปกติจริง หากผู้กู้เข้าใจวิธีการคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ก็จะมีอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ต่ำ หากคิดให้ชำระดอกเบี้ยแบบคงที่ ก็จะเข้าใจว่าไม่ได้ต่ำกว่าที่คิด เช่น หากกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบคงที่ร้อยละ 4.75 เมื่อเปรียบเทียบกับการคำนวณดอกเบี้ยร้อยละ 6.50 โดยการคิดตามจำนวนวัน คำนวณดอกเบี้ยได้แล้วให้ชำระแบบต้นลด - ดอกลด โดยให้ชำระดอกเบี้ยก่อนแล้วชำระต้นเงิน หากเปรียบเทียบกับแล้วระหว่างอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ร้อยละ 4.75 ผู้กู้ จะชำระดอกเบี้ยจำนวนที่สูงกว่า อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6.50 โดยพิจารณาจากตัวอย่างการคำนวณแบบต้นลด - ดอกเบี้ยลด ดังนี้

พิจารณาชำระหนี้เป็นรายเดือนต้นลด-ดอกเบี่ยลด (จะทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง)

การวางแผนชำระหนี้ตามหนังสือกู้เงินต้องพิจารณาตามรายได้แต่ละเดือน เช่น ลูกค้ากู้เงินมีกำหนดชำระคืนภายใน 1 ปี จำนวนต้นเงินกู้ 75,000 บาทอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6.5 ต่อปี หากลูกค้ามีรายได้ระหว่างเดือนที่สามารถชำระได้ทุกสิ้นเดือนจะทำให้ต้นเงินกู้ลดลงทุกเดือน มีผลทำให้ดอกเบี้ยที่จะต้องชำระแต่ละเดือนลดลงด้วย ส่งผลให้ดอกเบี้ยรวมทั้งสิ้นที่ชำระลดลง อัตราดอกเบี้ยที่ชำระจริงก็ลดลงไม่ถึงร้อยละ 6.5 ต่อปี พิจารณาตามตัวอย่าง ดังนี้

ว.ด.ป	จำนวนวัน	ต้นเงินยกมา	ต้นเงินที่ชำระคืน	ต้นเงินคงเหลือ	จำนวนดอกเบี้ยที่ต้องชำระ
เม.ย.2556	30	75,000	5,000	70,000	400.68
พ.ค.2556	31		5,000	65,000	386.44
มิ.ย.2556	30		5,000	60,000	347.26
ก.ค.2556	31		5,000	55,000	331.23
ส.ค.2556	31		5,000	50,000	303.63
ก.ย.2556	30		5,000	45,000	267.12
ต.ค.2556	31		5,000	40,000	248.42
พ.ย.2556	30		5,000	35,000	213.70
ธ.ค.2556	31		5,000	30,000	193.22
ม.ค.2557	31		5,000	25,000	165.62
ก.พ.2557	28		5,000	20,000	124.66
มี.ค.2557	31		20,000	0	110.41
กรณีชำระทุกเดือน จำนวนดอกเบี้ยที่ชำระทุกเดือนทั้งสิ้น					3,092.40
กรณีชำระดอกเบี้ยครั้งเดียวเมื่อครบสัญญา 1 ปี					4,875

กรณีที่ 1 หากมีการชำระครั้งเดือนเมื่อครบ 1 ปี จะต้องชำระดอกเบี้ยเต็มทั้งจำนวนคือ ร้อยละ 6.5 จากต้นเงินรวมทั้งสิ้น 75,000 บาท ดอกเบี้ยที่ต้องชำระจำนวน 4,875 บาท

กรณีที่ 2 หากลูกค้ามีการชำระทุกเดือนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยเมื่อครบ 1 ปี ชำระดอกเบี้ยรวมทั้งสิ้นจำนวน 3,092.40 บาท ค่าเงินอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับร้อยละ

4.12 กรณีที่มีการชำระทั้งต้นเงินลดลงทุกเดือนจะทำให้ **อัตราดอกเบี้ยลดลง** เท่ากับ 2.38 (6.5 – 4.12) ดังนั้น อัตรา 6.5 แต่จ่ายจริงเพียง 4.12 เท่านั้น (สูงแต่น้อยลง)

คำสอนของ “พ่อแห่งแผ่นดิน”

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต จากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคาร

คำว่าพอเพียง มีความหมายว่า พอมีพอกิน **แปลว่า** เศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่ามีความกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือยไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอแม้ว่าบางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือยแต่ก็ทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางเพื่อความยั่งยืนทั้งสำหรับประเทศชาติ และแต่ละสมาชิกของสังคมไทยหากยึดหลักการ

1. **ประหยัด** ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หวังร่ำรวยในทางลัด
2. **ประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง** สุจริต แม้จะต้องเผชิญกับการทำทนายและปัญหา
3. **ละเลิกการเบียดเบียน** เลิกแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง และไร้ศีลธรรม
4. **ขวนขวาย** ใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นถึงขั้นพอเพียง และเป็นตัวของตัวเอง
5. **ลดละสิ่งชั่ว** ในตัวเองให้หมดไป ช่วยกันสร้างให้สังคมมีศีลธรรมมากขึ้น

หลายคนไม่มีความสุขจากการเป็นหนี้ คือการปล่อยให้ความอยากได้มีอิทธิพลมากกว่าความพอเพียง ซึ่งความสุขแบบพอเพียง (ด้วยการไม่เป็นหนี้) เกิดขึ้นได้ไม่ยากนักเพียงแค่เราเริ่มมีวินัยทางการเงินกับตนเอง เพราะแนวคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี มิได้มีข้อจำกัดเชิงความคิดเฉพาะในขอบเขตแวดวงชุมชนเกษตรกรหรือคนที่มีฐานะยากจนเท่านั้น แต่คนไทยทั่วไปในสังคมต่างๆ สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเองได้ในทุกแวดวงอาชีพ และทุกธุรกิจ ทั้งนี้สังคมส่วนรวมยังสามารถดำเนินการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อเนื่องไปได้ในทางปฏิบัติ หากทุกคนใช้ชีวิตให้มีคุณภาพของการหาเงิน การออมเงิน และการใช้เงินให้ได้ตามสัดส่วนที่สมดุลทุกคนทุกครอบครัว ก็จะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศเดินหน้าไปได้อย่างราบรื่นและมั่นคง

หากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้ความสำคัญกับการออม และมีการบริหารจัดการการเงินออมหรือเงินส่วนเก็บในครอบครัวโดยการกระจายไปสู่ภาคการลงทุนอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต มีความเข้าใจในหลักการบริหารจัดการการเงินในครัวเรือน ก็จะส่งผลต่อสุขภาพการเงินในชุมชนหรือชนบท และส่งผลต่อภาครวมเศรษฐกิจของประเทศทำให้เกิดความเข้มแข็งได้ เพราะการกระจายเงินออมไปสู่ภาคการลงทุนจะมีผลต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้กลับไปสู่ภาคครัวเรือนซึ่งเป็นไปตามวัฏจักรทางการเงินตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นั่นเอง

ดังนั้น การบริหารจัดการเงินออมหรือเงินส่วนเก็บในครอบครัว เมื่อนำฝากธนาคาร เมื่อมีผู้ไปขอกู้เพื่อนำไปลงทุน ก็เกิดการกระจายไปสู่ภาคการลงทุนที่ส่งผลต่อการเงินในครัวเรือนในระดับชุมชน ระดับภาค และผลต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศอย่างเข้มแข็ง เพราะเมื่อเกิดการลงทุนจะมีผลต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพที่หลากหลาย เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้วนกลับไปสู่ภาคครัวเรือนและชนบทเช่นเดิม ดังภาพ 4 ดังนี้

ภาพ 4 การกระจายเงินออมไปสู่ภาคการลงทุนจะมีผลต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพที่หลากหลาย

ความพอเพียงที่เกิดได้ง่าย ใช้ได้กับทุกครอบครัว

โครงการ “พืชสวนครัว รื้อกินได้ ผักในกระถาง”

ลงทุนน้อย จัดการได้ง่าย ใช้พื้นที่น้อย ต้นทุนต่ำ ใช้เวลาน้อย แต่สร้างรายได้เร็ว

ข้อคิดสำหรับการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงิน ในครัวเรือน

- ที่มาของเงินได้มาอย่างไร และจะต้องทำอะไรกับเงินจำนวนนั้น
- สิ้นค้าพุ่มเพื่อยเป็นสิ่งบั่นทอนความสามารถในการออม
- ควรกันรายได้ไว้ก่อนก่อนนำไปใช้จ่าย
- เก็บเงินสดไว้เผื่อใช้จ่าย และงดการก่อกวนนอกระบบที่ไม่จำเป็น
- การก่อกวนมีทั้งประโยชน์และโทษหากระมัดระวังถึงโทษของหนี้ ก็จะสามารถสร้างประโยชน์ได้อย่างแท้จริง
- ลดจำนวนวันที่ไปห้างและตลาดนัด กำหนดเป็นวันจัดกิจกรรมของครอบครัว ช่วยกันปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้

ข้อคิดดี ๆ ถึงวิธีการใช้เงิน

เงินซื้อบ้านสวยๆ ได้ แต่...ซื้อความสุขสมบูรณ์ในบ้านไม่ได้
 เงินซื้อปัจจัยการผลิตได้ แต่...ซื้อความโชคดีให้มีแต่กำไรมากมาย ไม่ได้
 เงินซื้อนาฬิกาได้ แต่...ซื้อเวลาไม่ให้เคลื่อนต่อไปไม่ได้
 เงินซื้อความพอใจได้ แต่...ซื้อความจงรักภักดีด้วยใจไม่ได้
 เงินซื้อลอตเตอรี่ได้ แต่...ซื้อโชคกลางรางวัลตามลอตเตอรี่ไม่ได้ดังที่คิด
 เงินซื้อตำแหน่งได้ แต่...ซื้อความเคารพนบนอบด้วยใจที่แท้จริงไม่ได้
 เงินซื้อเครื่องสำอางได้ แต่...ซื้อความงามที่จีรังยั่งยืนไม่ได้
 เงินซื้ออาวุธสงครามได้ แต่...ซื้อความสงบสันติไม่ได้
 เงินซื้อยารักษาโรคได้ แต่...ซื้อสุขภาพที่ดีไม่ได้
 เงินซื้อโลหิต ซื้อหมอรักษาได้ แต่...ซื้อชีวิตให้อยู่รอดไม่ได้

จงคิด วิเคราะห์ และเลือกซื้อในสิ่งที่คุณคิดว่ามีประโยชน์สูงสุด
 ที่ “สามารถซื้อได้จริง”

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย รื้อรอบเรื่องการเงิน วางแผนการเงินอย่างชาญฉลาด
สืบค้นจาก <http://www.bot.or.th/THAI/STATISTICS/Pages/index1.aspx>
เมื่อ 25 พฤษภาคม 2557

ธนาคารแห่งประเทศไทย รื้อรอบเรื่องการเงินรักษาสิทธิ รู้หน้าที่มีเป้าหมายการเงิน
สืบค้นจาก <http://www.bot.or.th/THAI/STATISTICS/Pages/index1.aspx>
เมื่อ 25 พฤษภาคม 2557

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2551) กรมส่งเสริมสหกรณ์คู่มือการบริหารการเงิน
ภาคครัวเรือน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กทม.
อ้างอิงที่มาภาพที่ไม่ปรากฏชื่อ สืบค้นจาก <http://www.google.co.th>

...“สุขภาพการเงินที่ดี รักษาได้ด้วยการออม
อย่างสม่ำเสมอ” ...และการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

